

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ 2013

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victores ferociores impotentioresque reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, necessitate esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

.....

Quorum auctoritatem secuti multi, non solum improbi verum etiam imperiti, si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent. Nunc intellego, si iste in Manliana castra pervenerit, quo intendit, neminem tam stultum fore, qui non videat coniurationem esse factam, neminem tam improbum, qui non fateatur.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

bellis civilibus	: την αιτιατική ενικού
miserius	: τον αντίστοιχο τύπο στον υπερθετικό βαθμό
ipsa	: την αιτιατική ενικού στο ουδέτερο γένος
victores	: την αφαιρετική πληθυντικού
ferociores	: την αφαιρετική ενικού στον θετικό βαθμό στο ίδιο γένος
tales (το πρώτο του κειμένου)	: τη γενική ενικού στο ίδιο γένος
exitus	: την αφαιρετική ενικού
iis	: τη γενική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
auxilio	: την αιτιατική ενικού
auctoritatem	: την ονομαστική ενικού
multi	: το επίρρημα στον συγκριτικό βαθμό
hunc	: τη δοτική ενικού στο ίδιο γένος
castra	: τη γενική πληθυντικού
stultum	: τον αντίστοιχο τύπο στο θηλυκό γένος.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

reddit	: το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
sint	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα
cogantur	: το γ΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή

fiant	:	το γερουνδιακό στην ονομαστική ενικού του ουδετέρου γένους
velit	:	το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα
obsequatur	:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα
parta sit	:	το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ενεργητική φωνή
animadvertissem	:	το σουπίνο και στους δύο τύπους
dicerent	:	τον αντίστοιχο τύπο της υποτακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
intellego	:	το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή
pervenerit	:	το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού
indendit	:	το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
videat	:	το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
fateatur	:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα.

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

miserius, ferociore, bellorum, iis, id, fore, coniurationem.

Μονάδες 7

Γ1β. «**in bellis civilibus**»: να αντικατασταθεί ο επιθετικός προσδιορισμός με δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 3

Γ1γ. «**Bellorum enim ... parta sit.**»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «**Cicero scripsit**».

Μονάδες 5

Γ2α. «**etiamsi natura tales non sint**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2β. «**quae velit victor**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε το συντακτικό της ρόλο (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2γ. «**Nunc intellego ... stultum fore**»: να εντοπίσετε τον εξαρτημένο υποθετικό λόγο (μονάδα 1), να τον μετατρέψετε σε ανεξάρτητο (μονάδες 4), να τον χαρακτηρίσετε ως προς το είδος του (μονάδα 1) και να σχηματίσετε υποθετικό λόγο που να δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν-μέλλον (μονάδες 2).

Μονάδες 8

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Μετάφραση

Τα πάντα είναι αξιοθρήνητα στους εμφύλιους πολέμους, αλλά τίποτα (δεν είναι) πιο αξιοθρήνητο παρά η ίδια η νίκη: αυτή κάνει τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους ώστε, και αν ακόμα δεν είναι από τη φύση τέτοιοι, να αναγκάζονται να είναι από ανάγκη. Οι εκβάσεις πράγματι των εμφύλιων πολέμων είναι πάντα τέτοιες, ώστε να γίνονται όχι μόνο αυτά που θέλει ο νικητής, αλλά ακόμη ώστε ο νικητής να κάνει το χατίρι σε αυτούς, με τη βοήθεια των οποίων κερδήθηκε η νίκη.

Κάτω από αυτών την επιρροή ενεργώντας πολλοί, όχι μόνο αχρείοι αλλά και άπειροι, αν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν ότι αυτό έγινε σκληρά και τυραννικά. Τώρα καταλαβαίνω, αν αυτός φτάσει στο στρατόπεδο του Μανλίου, όπου κατευθύνεται, ότι κανείς δε θα είναι τόσο ανόητος, που (ώστε) να μη βλέπει πως έγινε συνωμοσία, κανείς (δε θα είναι) τόσο αχρείος, που (ώστε) να μην το ομολογήσει.

B1.

bellis civilibus : bellum civile

miserius : miserrimum

ipsa : ipsum

victores : victoribus

ferociore : feroci

tales : talis

exitus : exitu

iis : earum

auxilio : auxilium

auctoritatem : auctoritas

multi : plus

hunc : huic

castra : castrorum

stultum : stultam

B2.

reddit	: reddidisti
sint	: sunt
cogantur	: cogentur
fiant	: faciendum
velit	: vult
obsequatur	: obsequentur
parta sit	: peperisti
animadvertissem	: animadversum και animadversu
dicerent	: dixerint
interllego	: intellexisse
pervenerit	: perveniebatis
indendit	: intende
videat	: vidissemus
fateatur	: fatebuntur

Γ1α.

miserius	: Κατηγορούμενο στο nihil μέσω του εννοούμενου συνδετικού ρήματος est
ferociores	: Κατηγορούμενο στο αντικείμενο του ρ. victores (έχουμε απόλυτη σύγκριση γιατί παρόλο που υπάρχει επίθετο συγκριτικού βαθμού δεν υπάρχει β' όρος σύγκρισης)
bellorum	: Γενική υποκειμενική στο exitus
iis	: Αντικείμενο του ρήματος obsequatur
id	: Υποκείμενο στο απαρέμφατο factum esse (ετεροπροσωπία)
fore	: Αντικείμενο στο ρήμα intellego – ειδικό απαρέμφατο
coniurationem	: Υποκείμενο στο esse factam (ετεροπροσωπία)

Γ1β.

Quae civilia sunt

Γ1γ.

Cicero scripsit bellorum enim civilium exitus esse tales semper, ut non solum ea fierent, quae vellet victor, sed etiam ut victor obsequeretur iis quorum auxilio victoria parta esset.

Γ2α.

Etiamsi natura tales non sint :

Δευτερεύουσα επιρρηματική παραχωρητική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της παραχώρησης στο ρήμα. Εισάγεται με τον σύνδεσμο *etiamsi* και εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική γιατί δηλώνει μια υποθετική κατάσταση που κι αν δεχθούμε ότι αληθεύει δεν αναιρεί το περιεχόμενο της κύριας πρότασης. Χρόνου ενεστώτα γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (άμεσα από το *cogantur* έμμεσα από το *reddit*) και σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Γ2β.

Quae velit victor :

Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *quae* και προσδιορίζει το *ea* (στο οποίο λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός). Εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική από έλξη προς την υποτακτική *fiant*. Χρόνου ενεστώτα γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (άμεσα από το *fiant*, έμμεσα από το *sunt*) και σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Γ2γ.

ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΣ ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Υπόθεση : *si iste in Manliana castra pervenerit* (υποτ. Παρακ.)

Απόδοση : *Neminem tam stultum fore* (απαρεμ. Μέλλοντα)

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ – ΕΥΘΥΣ ΛΟΓΟΣ

Υπόθεση : *si iste in Manliana castra pervenerit* (οριστική Συντ. Μέλλοντα)

Απόδοση : *Nemo tam stultus erit* (οριστική Μέλλοντα)

Ο Υποθετικός λόγος δηλώνει υπόθεση ανοικτή στο μέλλον.

ΥΠΟΘΕΣΗ ΔΥΝΑΤΗ Ή ΠΙΘΑΝΗ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ – ΜΕΛΛΟΝ

Υπόθεση : *si iste in Manliana castra perveniat* (υποτακτική Ενεστώτα)

Απόδοση : *Nemo tam stultus sit* (υποτακτική Ενεστώτα)